

TỔ CHỨC CÁN BỘ BẢO HIỂM XÃ HỘI VIỆT NAM - 10 NĂM XÂY DỰNG VÀ TRƯỞNG THÀNH

■ NGUYỄN KIM THÁI(*)

Ngày 16/02/1995 hệ thống Bảo hiểm xã hội (BHXH) Việt Nam được Chính phủ thành lập theo Nghị định số 19/CP để thống nhất quản lý quỹ và thực hiện chế độ, chính sách BHXH theo cơ chế mới quy định tại Hiến pháp năm 1992 và Chương XII Bộ luật Lao động. Được sự quan tâm, tạo điều kiện giúp đỡ của các cấp ủy Đảng và chính quyền các cấp, BHXH Việt Nam tổ chức và quản lý theo hệ thống dọc tập trung thống nhất đã nhanh chóng đi vào hoạt động ở cả 3 cấp: trung ương, cấp tỉnh và cấp huyện. Nhìn chung, công tác tiếp nhận bàn giao từ hai ngành Lao động, Thương binh và Xã hội và Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam đã được thực hiện nhanh, gọn, đúng thủ tục, bảo đảm các đơn vị sớm ổn định tổ chức để thực hiện nhiệm vụ được giao liên tục, không ách tắc. Việc thành lập các đơn vị trực thuộc ở Trung ương và BHXH các địa phương, kể cả do chia tách địa giới hành chính đã được thực hiện kịp thời; bám sát yêu cầu thực tiễn; đồng thời, nhanh chóng ban hành quy định về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn cũng như quy chế hoạt động của từng cấp, đảm bảo nguyên tắc từ nhiệm vụ mới sinh ra tổ chức; vì vậy, về cơ bản đã khắc phục tình trạng phân tán trước đây và mâu thuẫn, chông chéo về chức năng, nhiệm vụ, bảo đảm sự chỉ đạo thống nhất trong toàn ngành.

Thực hiện Nghị quyết Trung ương 7 (khoá VIII) và Chương trình cải cách hành chính của Chính phủ, BHXH đã thực hiện tốt công tác tiếp nhận chuyển giao Bảo hiểm y tế (BHYT), đảm bảo mọi hoạt động liên tục, đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp của đối tượng tham gia BHXH, BHYT, cũng như chế độ, quyền lợi đối với cán bộ, công chức, viên

chức cả hai ngành BHXH và BHYT. Theo Nghị định số 100/2002/NĐ-CP ngày 06/12/2002 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của BHXH Việt Nam được xác định là cơ quan thuộc Chính phủ có chức năng quản lý quỹ và thực hiện chế độ, chính sách BHXH, BHYT. BHXH Việt Nam được Chính phủ giao thực hiện 19 nhiệm vụ. Về cơ cấu tổ chức bộ máy, cơ quan BHXH Việt Nam ở Trung ương có 18 đơn vị trực thuộc giúp việc tổng giám đốc; ở BHXH cấp tỉnh có 08 phòng chuyên môn nghiệp vụ giúp việc giám đốc và BHXH cấp huyện. Như vậy, so với Nghị định số 19/CP và Quyết định 606/TTg trước đây thì những hạn chế và bất cập trong quy định về vị trí, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức bộ máy của BHXH Việt Nam đã cơ bản được khắc phục. Cơ cấu tổ chức bộ máy các đơn vị trực thuộc từ trung ương đến địa phương đã nhanh chóng được kiện toàn theo quy định mới, phù hợp với yêu cầu nhiệm vụ phát triển ngành sau khi tiếp nhận chuyển giao BHYT Việt Nam và tinh thần cải cách hành chính. Tính đến nay, hệ thống tổ chức ngành dọc ba cấp bao gồm: cơ quan BHXH Việt Nam ở trung ương, 64 BHXH cấp tỉnh và 656 BHXH cấp huyện.

Xác định công tác xây dựng văn bản quản lý tổ chức cán bộ là một trong những nhiệm vụ trọng tâm hàng đầu, làm cơ sở pháp lý cho hoạt động của ngành, nhất là đối với ngành mới thành lập. Trong những năm qua, BHXH Việt Nam đã tập trung ban hành đầy đủ các văn bản quản lý ở hầu hết các lĩnh vực. Trong tổ chức thực hiện nhiệm vụ, để nâng cao thẩm quyền và trách nhiệm của BHXH các địa phương, tạo chủ động cho cơ sở, BHXH Việt Nam đã phân cấp mạnh mẽ cho BHXH các địa phương. Việc phân cấp cho BHXH cấp tỉnh đã tạo điều kiện để cơ

(*) Trưởng ban TCCB BHXH Việt Nam

quan Trung ương tập trung vào quản lý vĩ mô và chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra việc thực hiện của cấp dưới. Có thể nói, cùng với các quy chế, quy định của Đảng, các văn bản pháp quy của Nhà nước, hệ thống các văn bản quản lý về tổ chức cán bộ của ngành đã thể chế hoá đường lối của Đảng về công tác tổ chức và cán bộ thời kỳ mới, tạo hành lang pháp lý cần thiết để kiện toàn tổ chức, xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức theo yêu cầu nhiệm vụ, đưa hệ thống BHXH Việt Nam đi vào ổn định, hoạt động có hiệu quả.

Nhận thức sâu sắc về vị trí, vai trò của công tác cán bộ, nên ngay từ ngày đầu thành lập, các cấp uỷ đảng, lãnh đạo các đơn vị trong toàn ngành đã quan tâm sâu sắc và chú trọng hàng đầu đến việc xây dựng, củng cố đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, đặc biệt là đội ngũ cán bộ quản lý.

Những ngày đầu thành lập, hệ thống BHXH Việt Nam với tổng số trên 4.000 cán bộ, công chức, viên chức; trong đó về trình độ chuyên môn nghiệp vụ: đại học trên 25%, trung cấp trên 50%, sơ cấp chiếm 20% và chưa qua đào tạo chiếm 3%. Bên cạnh mặt thuận lợi là đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức làm công tác BHXH tiếp nhận từ hai ngành đã kế thừa những kinh nghiệm trước đây, nắm vững các quy định về chế độ, chính sách BHXH, thì cũng đặt ra cho ngành không ít khó khăn. Trước hết, đội ngũ cán bộ của ngành trong những năm đầu thiếu so với yêu cầu nhiệm vụ; số cán bộ lớn tuổi phần lớn trưởng thành do tích lũy kinh nghiệm, quen cách làm việc theo cơ chế cũ, trình độ chuyên môn, năng lực quản lý không đồng đều; số cán bộ có trình độ sơ cấp hoặc chưa qua đào tạo chiếm tỷ lệ đáng kể, trong khi đó số cán bộ có trình độ chuyên sâu về tài chính, kinh tế, chế độ chính sách, lao động - tiền lương không nhiều; số cán bộ, công chức, viên chức mới được tiếp nhận, tuyển dụng bổ sung tập hợp từ nhiều nguồn, trong đó đại bộ phận cũng chưa được đào tạo có hệ thống về BHXH. Mặt khác, ngay sau khi thành lập, cùng một lúc hệ thống BHXH Việt Nam vừa phải lo sắp xếp tổ chức, bố trí cán bộ, vừa phải tổ chức thực hiện ngay nhiệm

vụ thu, chi, giải quyết chế độ BHXH. Vì vậy, mỗi cán bộ, công chức, viên chức phải kiêm nhiệm nhiều công việc khác nhau; tình trạng cán bộ phải làm việc dàn trải, bao sân là phổ biến ở hầu hết các đơn vị. Bên cạnh đó, điều kiện làm việc, cơ sở vật chất thiếu thốn, chính sách đãi ngộ, chế độ tiền lương đối với cán bộ, công chức, viên chức của ngành còn thấp cũng ảnh hưởng đến việc thực hiện nhiệm vụ.

Vượt qua những khó khăn, thiếu thốn ban đầu, hệ thống BHXH Việt Nam đã được xây dựng, củng cố, nhanh chóng bổ sung những vị trí còn thiếu, nâng dần chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức. Dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Ban cán sự Đảng, hệ thống BHXH Việt Nam đã tổ chức thực hiện tốt các quy định, quy chế của Đảng và Nhà nước về công tác cán bộ. Những kết quả đạt được là: Toàn ngành đã quán triệt sâu sắc quan điểm, nguyên tắc Đảng thống nhất lãnh đạo công tác cán bộ và quản lý cán bộ, bảo đảm nguyên tắc tập trung dân chủ, tập thể bàn bạc đi đôi với việc thực hiện đầy đủ trách nhiệm cá nhân của thủ trưởng đơn vị trong công tác quản lý cán bộ. Ban cán sự Đảng, các cấp uỷ, thủ trưởng các đơn vị và tổ chức làm công tác quản lý cán bộ xác định rõ được trách nhiệm và quyền hạn của mình trong thực hiện công tác cán bộ. Công tác bổ nhiệm cán bộ được tiến hành theo quy trình, thủ tục, quy định về phân cấp quản lý cán bộ, có sự phối kết hợp chặt chẽ và mối quan hệ hợp tác tốt với cấp uỷ, chính quyền địa phương. Đội ngũ cán bộ quản lý được bổ nhiệm đã cơ bản đáp ứng điều kiện, tiêu chuẩn về phẩm chất chính trị, đạo đức, trình độ chuyên môn nghiệp vụ và năng lực quản lý điều hành. Trải qua hoạt động thực tiễn đã phát huy tốt vai trò của người cán bộ quản lý, hoàn thành nhiệm vụ được giao. Công tác bổ nhiệm lại cán bộ được thực hiện từ năm 2000 ngay sau khi có quy định của Đảng. Thông qua bổ nhiệm lại đã giúp cán bộ được xem xét bổ nhiệm lại khắc phục, sửa chữa thiếu sót, phát huy những mặt tích cực, từ đó nâng dần chất lượng đội ngũ cán bộ toàn ngành. Phương pháp và quy trình làm công tác cán bộ đã được cải tiến, đồng bộ và được thực

hiện thống nhất trong toàn ngành. Việc phân cấp quản lý cán bộ đã xác định rõ trách nhiệm, quyền hạn của mỗi cấp và mối quan hệ cấp trên và cấp dưới trong hệ thống ba cấp của BHXH Việt Nam. Công tác tuyển dụng thông qua hình thức thi tuyển đã được thực hiện nghiêm túc, chặt chẽ, khách quan. Qua đó, đã tuyển chọn được đội ngũ công chức đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ, là lực lượng nòng cốt của ngành trong tương lai. Công tác đào tạo và bồi dưỡng nghiệp vụ của ngành tuy mới đạt được những kết quả bước đầu, nhưng cũng đã có tác dụng tích cực trong việc trang bị và nâng cao kiến thức cần thiết cho công tác quản lý, điều hành và thực hiện nhiệm vụ chuyên môn. Việc thực hiện chế độ, chính sách đối với cán bộ, công chức, viên chức đầy đủ, kịp thời đã góp phần tích cực vào việc giữ gìn nội bộ ngành ổn định, đoàn kết và phát triển.

Đặc biệt, trong việc sắp xếp tổ chức và cán bộ theo Nghị định số 100/2002/NĐ-CP của Chính phủ, ngành BHXH Việt Nam đã làm tốt công tác giáo dục chính trị tư tưởng; mặt khác, đã chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra và tổ chức thực hiện theo đúng quy định để bố trí sắp xếp nhân sự, nhất là đội ngũ cán bộ quản lý của hệ thống BHYT Việt Nam vào các vị trí công tác phù hợp. Vì vậy, đội ngũ cán bộ quản lý và công chức, viên chức cả hai hệ thống BHXH và BHYT sau khi bố trí sắp xếp vào các vị trí công tác mới đều ổn định tư tưởng, nêu cao ý thức kỷ luật, yên tâm, tin tưởng vào sự ổn định và phát triển của ngành, sớm hoà nhập cùng nhau gánh vác nhiệm vụ chung. Đến nay, trong toàn hệ thống, số cán bộ, công chức, viên chức có trình độ học vấn trên đại học 0,5%; đại học 50%; cao đẳng và trung cấp 39%; dưới trung cấp 10,5%. Về cán bộ quản lý: ở trung ương đã bổ nhiệm 46 thủ trưởng, phó thủ trưởng các đơn vị trực thuộc; 52 trưởng phòng, phó trưởng phòng trực thuộc các đơn vị. Ở BHXH các địa phương đã bổ nhiệm 64 giám đốc, 127 phó giám đốc BHXH cấp tỉnh; 609 giám đốc, 361 phó giám đốc BHXH cấp huyện, 374 trưởng phòng, 440 phó trưởng phòng chức năng thuộc BHXH.

Sau 10 năm xây dựng và trưởng thành,

mặc dù khối lượng công việc của ngành rất lớn, cùng một lúc vừa phải khẩn trương củng cố, hoàn thiện về tổ chức bộ máy, vừa phải tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, nhưng bằng sự cố gắng của toàn ngành, công tác tổ chức và cán bộ đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận, tạo ra các tiền đề cần thiết cho toàn ngành hoàn thành nhiệm vụ chính trị được giao; chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức từng bước được nâng lên, cơ bản đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới. Kết quả mà ngành đạt được đã khẳng định tính đúng đắn của chính sách BHXH mới với mô hình tổ chức hệ thống BHXH Việt Nam theo ngành dọc và phù hợp với sự phát triển kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa, với đường lối đổi mới của Đảng. Đồng thời, bằng hoạt động thực tiễn, hệ thống BHXH Việt Nam đã khẳng định được vị trí trong xã hội, khả năng của mình trước nhiệm vụ được giao, tạo được niềm tin đối với Đảng, Nhà nước, với người lao động và xã hội nói chung, được các cấp, các ngành và dư luận xã hội đồng tình ủng hộ. Ghi nhận những thành tích mà ngành đạt được, nhân kỷ niệm 10 năm thành lập, BHXH Việt Nam vinh dự được tặng thưởng Huân chương Độc lập hạng Ba. Đây là niềm cổ vũ, động viên lớn lao mà Đảng và Nhà nước giành cho cán bộ, công chức, viên chức ngành BHXH Việt Nam.

Có được những kết quả nêu trên trước hết là do ngành luôn nhận được quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Trung ương Đảng, sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp, thường xuyên của Chính phủ, của Hội đồng quản lý BHXH Việt Nam, sự quan tâm chỉ đạo, giúp đỡ và phối hợp của các bộ, ban ngành chức năng có liên quan ở Trung ương, đặc biệt là Ban Tổ chức Trung ương, Bộ Nội vụ và của các cấp uỷ Đảng, chính quyền, các cơ quan, ban ngành ở địa phương từ cấp tỉnh, huyện đến cấp xã. Sau đó là kết quả của sự nỗ lực phấn đấu không ngừng của toàn thể cán bộ, công chức, viên chức trong toàn ngành vì sự nghiệp BHXH ổn định và phát triển. Đây là những tiền đề, là nền tảng bảo đảm cho sự phát triển của ngành BHXH Việt Nam.

Bước vào thời kỳ phát triển mới, nhiệm

vụ đặt ra cho ngành BHXH Việt Nam hết sức nặng nề, khối lượng công việc ngày càng lớn và tăng nhanh, thời cơ và thách thức đều đang ở phía trước, đòi hỏi ngành BHXH Việt Nam phải có các giải pháp phù hợp trên nhiều phương diện để tổ chức thực hiện nhiệm vụ có hiệu quả, trong đó có công tác tổ chức cán bộ.

Trước hết, trong công tác tổ chức, cần tiếp tục kiện toàn về cơ cấu tổ chức bộ máy, rà soát điều chỉnh chức năng, nhiệm vụ các đơn vị trực thuộc từ trung ương đến địa phương theo hướng tinh gọn, hoạt động có hiệu quả, khắc phục chồng chéo theo tinh thần cải cách hành chính. Trước mắt, điều chỉnh, bổ sung chức năng, nhiệm vụ của các đơn vị phù hợp với việc phân cấp nhiệm vụ xét duyệt hồ sơ giải quyết chế độ BHXH cho BHXH cấp tỉnh; quản lý hoạt động BHXH ở xã, phường, thị trấn. Tiếp tục rà soát để sửa đổi, bổ sung các quy định, quy chế về công tác tổ chức và cán bộ của ngành cho phù hợp, đặc biệt về quy trình, thủ tục, hồ sơ, mẫu biểu. Chú trọng nâng cao năng lực và hiệu quả hoạt động quản lý, chỉ đạo, điều hành của cơ quan BHXH Việt Nam ở Trung ương và đặc biệt là nâng cao năng lực và hiệu quả hoạt động BHXH cấp huyện.

Hai là, trong công tác cán bộ, tiếp tục củng cố, kiện toàn và nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức để đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra trong thời gian tới. Thực hiện tốt, đồng bộ các quy định, quy chế của Đảng và Nhà nước về công tác cán bộ, nhất là công tác quy hoạch, luân chuyển cán bộ; tăng cường và đầu tư có chiều sâu cho công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ cả về lý luận chính trị, quản lý nhà nước và chuyên môn nghiệp vụ...; gắn công tác đào tạo, bồi dưỡng với công tác quy hoạch, luân chuyển và sử dụng cán bộ. Chú trọng giáo dục về phẩm chất đạo đức, ý thức trách nhiệm, tinh thần tác phong phục vụ để mỗi cán bộ, công chức, viên chức thực sự yêu ngành, yêu nghề và có thái độ phục vụ tốt. Xây dựng tiêu chuẩn cụ thể về đạo đức, lối sống của cán bộ, công chức, viên chức trong ngành, trong đó quy định rõ những tiêu chuẩn cần phải "xây", đồng thời chỉ rõ những

vi phạm thường gặp cần phải "chống" để cán bộ, công chức, viên chức có cơ sở đối chiếu kiểm điểm, tự phê bình, tự tu dưỡng và làm cơ sở cho việc giám sát, phê bình, đánh giá cán bộ, công chức, viên chức. Tăng cường kỷ luật, kỷ cương hành chính, đẩy mạnh đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Xử lý nghiêm minh đối với cán bộ, công chức, viên chức có hành vi vi phạm pháp luật, lợi dụng chức quyền, nhiệm vụ, công vụ để tham nhũng; người đứng đầu đơn vị ở nơi để xảy ra tiêu cực, tham nhũng, nội bộ mất đoàn kết.

Ba là, đẩy mạnh cải cách hành chính, đặc biệt là cải cách thủ tục hành chính, trong đó trọng tâm là: rà soát để sửa đổi, bổ sung các quy định về thu, chi, quản lý quỹ BHXH, quản lý tài chính, quy trình, thủ tục, hồ sơ xét hưởng BHXH và giám định y tế trong khám chữa bệnh; nội quy, quy chế quản lý nội bộ; chế độ làm việc và mối quan hệ phối hợp công tác giữa các đơn vị ở trung ương với địa phương, giữa các đơn vị ở trung ương với nhau và với các tổ chức đảng, đoàn thể; cụ thể hoá nội dung chuyển đổi phong cách làm việc hành chính sang phục vụ. Thực hiện tốt quy chế dân chủ trong hoạt động của cơ quan, đơn vị.

Bốn là, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, sự chỉ đạo trực tiếp, thường xuyên của Chính phủ, của Hội đồng quản lý BHXH Việt Nam, sự quan tâm chỉ đạo, giúp đỡ và phối hợp của các bộ, ban ngành chức năng có liên quan ở Trung ương và của các cấp uỷ Đảng, chính quyền, các cơ quan, ban ngành ở địa phương.

Phấn khởi trước những thành tích bước đầu nhưng rất cơ bản của ngành, kỷ niệm 10 năm ngày thành lập, phát huy thành tích đạt được, bằng sự nỗ lực cố gắng và quyết tâm của toàn ngành, tin tưởng rằng công tác tổ chức và cán bộ ngành BHXH Việt Nam sẽ tiếp tục được củng cố và phát triển, từng bước nâng cao năng lực và hiệu quả hoạt động nhằm thực hiện tốt chế độ, chính sách BHXH đối với cán bộ, công chức, viên chức và người lao động trong công cuộc đổi mới vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. ■